

Література:

1. Задорожна І.Ю. Принципи адміністративного судочинства України: теорія і практика реалізації. *Наше право* № 1, 2021. URL: http://nashe-pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/2021/03/72-_Zadorozhna.pdf (дата звернення: 20.03.2023).
2. Бояринцева М. Принципи адміністративного судочинства в Україні. *JURNALUL JURIDIC NAȚIONAL*. 2019. URL: http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2019/4/part_1/11.pdf (дата звернення: 20.03.2023).
3. Корчинський О. Принципи адміністративного судочинства як основа захисту прав людини і громадянина. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2018/jun/13185/151-156.pdf> (дата звернення: 20.03.2023).

Саміленко І.С.,

*здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
2 курсу ННІ №1 НАВС*

СУТНІСТЬ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

Проблема громадського контролю є надзвичайно актуальною для України на теперішній час, оскільки влада сьогодні, фактично, вільна від такого контролю, є безвідповідальною та не здійснює в повному обсязі дотримання чинних національних нормативно-правових актів.

Громадський контроль є важливою складовою демократичної системи. Він допомагає забезпечити відкритість та прозорість діяльності публічної адміністрації та

виключити можливість корупції, зловживання владою та інших порушень закону.

Соціальна обумовленість громадського контролю за діяльністю публічної адміністрації є важливою складовою демократичного суспільства. Громадський контроль - це процес, коли громадськість використовує свої права та можливості для моніторингу та оцінки діяльності публічної адміністрації з метою забезпечення її відповідальності перед суспільством.

Основні соціальні фактори, що сприяють формуванню та розвитку громадського контролю, є наступними: прагнення громадян до захисту своїх прав та інтересів від негативних проявів діяльності публічної адміністрації, таких як корупція, зловживання владою та інші форми порушення закону; розвиток громадського суспільства, зміцнення громадських організацій та інших форм громадської активності, що сприяє збільшенню кількості людей, готових брати участь у громадському контролі; розвиток інформаційних технологій та засобів масової комунікації, що сприяє підвищенню рівня інформованості громадян про діяльність публічної адміністрації; соціальна відповідальність держави та її органів, які стежать за дотриманням прав людини, захищають інтереси громадян та дбають про якість надання послуг; інституційна реформа державних органів та їх демократизація, що сприяє забезпеченню більшої відкритості та прозорості в діяльності публічної адміністрації [2, с. 79].

Соціальна обумовленість громадського контролю має свої переваги та виклики. Перевагами є забезпечення більшої відкритості, прозорості та ефективності діяльності публічної адміністрації, а також підвищення рівня довіри громадян до державних органів та їх роботи. З іншого боку, викликами є недостатня кількість людей, які беруть участь у громадському контролі, складність збору та аналізу інформації, а також

можливість використання громадського контролю для політичних цілей.

Правові засади громадського контролю: свобода слова та інформації; принцип відкритості діяльності державних структур; забезпечення можливості громадського участі у прийнятті рішень державними структурами. На сьогоднішній день відсутній єдиний нормативно-правовий акт, який би запроваджував єдині засади й стандарти участі громадян в управлінні державними справами, регламентував би форми й процедури здійснення громадського контролю, встановлював би вимоги, яких мають дотримуватись суб'єкти публічної адміністрації та громадськість у контексті реалізації прав на участь в управлінні. [8, с.34]

Один зі способів здійснення громадського контролю - це використання різних форм, які дозволяють громадськості відстежувати та контролювати діяльність владних органів та інших організацій. Громадський контроль може здійснюватися різними формами, зокрема: петиції; громадські слухання; громадські обговорення; моніторинг; нагляд; медіа-контроль; партисипаторне бюджетування. Всі ці форми громадського контролю допомагають громадянам бути активними учасниками демократичного процесу та забезпечують більшу прозорість та відкритість у діяльності органів влади та інших суб'єктів влади.

Незважаючи на те, що на сьогодні на рівні закону термін «громадський контроль» не визначено, втім наукові визначення надаються, розроблені критерії класифікацій громадського контролю. Так, види громадського контролю можна класифікувати за: суб'єктами здійснення; сферами здійснення. Використовуються такі види контролю, як: моніторинг та спостереження; подання запитів на інформацію; аналіз та оцінка; медійний контроль; судовий контроль; громадський аудит. Кожен з цих видів громадського контролю має свої переваги та обмеження, тому важливо

використовувати їх в поєднанні, щоб досягти максимального ефекту [4, с. 75].

Реаліями громадського контролю є: громадськість заважає владі; громадськість не сприймається владою; громадськість нівелюється владою. Необхідно зазначити, що громадський контроль може бути не тільки реактивним, тобто спрямованим на виявлення та розкриття порушень, а й проактивним, що передбачає активну участь громадськості у формуванні та реалізації публічної політики.

Сьогодні проблемами громадського контролю є: відсутність дієвих форм та процедур; відсутність спеціального закону; відсутність взаємодії громадськості та влади; відсутність ефективного впливу на владу; відсутність публічної звітності. Про ефективність можна говорити тільки тоді, коли контроль діє, реалізується, а не просто проголошується. Реально діючий громадський контроль виступає в якості регулятора суспільного розвитку [7, с. 175-179].

Для підвищення ефективності громадського контролю необхідно розвивати законодавчу базу, створювати механізми залучення громадськості до контролю, забезпечувати взаємодію між громадськістю та владою, підвищувати відповідальність органів влади та підтримувати громадські організації.

Громадський контроль допомагає забезпечити відповідальність та ефективність діяльності публічної адміністрації та зміцнює довіру громадян до державних інституцій. Однак, важливо зазначити, що громадський контроль не є панацеєю на всі проблеми діяльності публічної адміністрації. Він не може замінити внутрішні системи контролю та відповідальності, які повинні бути належним чином впроваджені в державні структури. Громадський контроль має виступати як додатковий інструмент для

забезпечення прозорості та відповідальності діяльності публічної адміністрації.

Література:

1. Грохольський В. П. Особливості громадського контролю за діяльністю науково-дослідних установ судових експертиз. Науковий вісник 2016.
2. Держава і громадянське суспільство в Україні: проблеми взаємодії : монографія / за ред. І. О. Кресіної. Київ : Логос, 2007. 316 с.
3. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. Колегія : Ю. В. Ковбасюк та ін. Київ : НАДУ, 2011. Т. 1. 2011. 748 с.
4. Ігнатенко О. С. Теоретичні основи та розвиток громадського контролю в системі публічного управління. Держава та регіони. Серія: Державне управління. 2019. № 4 (68). С. 30–34.
5. Ключко А. М., Собина В. О. Громадський контроль за діяльністю поліції в Україні. Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління. 2017. Вип. 1. С. 194–201.
6. Кушнір С. М. Правові засоби громадського контролю в механізмі правового регулювання: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 Запоріжжя, 2011.
7. Наливайко Т. В. Громадський контроль в Україні як інститут громадянського суспільства: теоретико-правовий аспект: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Наливайко Тетяна Володимирівна. — Львів, 2009.
8. Пришляк Г. Я. Правові форми демократичного контролю в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01. Львів, 2011. 20 с.
9. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-ХІІ

10. Про громадський контроль: проєкт Закону України від 13 травня 2015 р.
11. Проєкт Закону про громадський контроль № 6246 від 11.10.2004. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=19085
12. Проєкт Закону про громадський контроль за використанням та охороною земель № 2484а від 03.07.2013. URL: <http://w1.c1.rada.gov.ua>
13. Проєкт Закону про громадський контроль № 4697 від 14.04.2014 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=50646
14. Савченко О. В. Співвідношення терміна «громадський контроль» з іншими суміжними правовими категоріями. Науковий вісник.

Скиба К. В.,

*здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
2 курсу ННІ №1 НАВС,*

Бухтіярова І.Г.,

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри публічного
управління та адміністрування НАВС*

НАГЛЯД ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ В УМОВАХ ВОЄНОГО СТАНУ

Повномасштабне вторгнення РФ, яке розпочалося 24 лютого, повністю змінило не тільки наше життя, а також і систему адміністрування: органи влади не припинили своєї діяльності, а навпаки підлаштовуються під реалії сьогодення.

Як нам відомо з курсу адміністративного права, нагляд - це спосіб забезпечення законності і дисципліни в публічному адмініструванні, який здійснюється спеціальними суб'єктами